

Ropanje gorskih zakladov

Smo eksoti, ki jih odkrivajo in ropajo civilizirana ljudstva?

Ko sem lanskega novembra prebiral priponke elektronske pošte Mirjam Kopše, me je pošteno zmrzilo. Na spletu je odkrila blog (<http://www.evolution-plants.com/blog-details.php?id=11>) in časopisno objavo (<http://www.telegraph.co.uk/gardening/plants/10459938/The-banker-who-became-a-plant-hunter.html>) Angleža Toma Mitchella o t. i. balkanskih počitnicah. Nekdanji bankir, sicer diplomirani biolog na univerzi v Cambridgeu, je uresničil svoje študentske sanje in postal lovec na rastline. Pa ne s fotoaparatom v roki – po svetu nabira semena in plodove. In najljubši cilji so mu slovenski in hrvaški kraji. Kratek in poceni let do Brnika, potem pa kakšna urica z avtom in že je sredi raja, npr. na Kravcu. Telohi, zvončki pa perunike in potonike, brstična lilija, encijani, narcise in čmerika, ciklame in pogačice ... Tudi lesne vrste omenja – od toploljubnega navadnega ruja do kaline in navadnega gabra. In še in še ... Vzhičen ugotavlja, da so nekdanji jugoslovanski narodi k sreči sedaj v miru. In dokler so tu napetosti zmanjšane, priporoča obiskovati ta slabo poznan, a ljubek del Evrope. Groza za brat! Ko bi jih samo občudoval in fotografiral – on prihaja po semena, ki jih nato vzgaja v svojem podjetju. In drago prodaja. Podjeten Anglež, ni kaj. A skoraj pol omenjenih rastlin, ki jih navaja, je zavarovanih. Tako pri nas kakor drugje po Evropi. Marsikatero med navedenimi (telohi, ciklame, zvončki ...) smo zavarovali prav na zahtevo "omikane" Evropske unije (2004), da so nam dovolili pridružitve. Res, da smo del Evrope brez meja, a transport živih organizmov, še posebno zavarovanih, ni brez omejitev.

Večina naslovnikov sporočila Mirjam Kopše je bila nad dejanji in zapisom v medijih ogorčena, po komentarju dr. Jožeta Bavconca (direktor Botaničnega vrta) pa so bili občutki še slabši. Zapisal je: "Če polistate na internetu, se da dobiti semena teloha iz Triglavskega narodnega parka. Pri nas vsi iz Avstrije nabirajo, kot da bi bila to njihova država, in še marsikdo drug. Nemci in Japonci imajo *itak* vse v GPS, tako da jih naši vodiči samo pripeljejo z avtobusom in izpustijo. To je že veliko let žalostna resnica Slovenije ...". Ob tem se postavlja vprašanje, koliko teh tujih nepridiprav ujamejo. Po legendarnih oddajah Gore in ljudje še vedno poznana Marjeta Keršič Svetel je v poročilih preverila stanje, ki kaže odnos nas in države do problema. Na strani <http://www.unep-wcmc-apps.org/citestrade/report.cfm> lahko vidite, kaj so zasačili naši organi pregona v letih 2011/12 – niti enega preprodajalca ali posestnika rastlin ali rastlinskih delov, čeprav se to dogaja na veliko. Problem je v usposobljenosti policije in carinikov za botanične zadeve – to je malo teže, kakor naučiti

ljudi, kaj je sokol ali pa aligatorjeva koža. Za izvoz redkih in zavarovanih rastlin iz Slovenije v registru UNEP in CITES (<http://cites-dashboards.unep-wcmc.org/national?id=SI>) ni NITI ENEGA PODATKA od leta 2006! (Če bi bila izdana dovoljenja, bi morali o tem poročati ...) Nad dejanji Mitchella je bil zgrožen tudi Ian Mitchell, eden velikih naravovarstvenikov, edini tujec med nadzorniki v Triglavskem narodnem parku in dober prijatelj Slovenije. Iz lastnih izkušenj žal tudi vem, da ropanja naše narave ne izvajajo le tujci, tudi mnogi "naši" radi podležejo obetom po zaslužku. Sam sem že nekajkrat ujel na delu ljudi z velikimi količinami nabrane arnike, nazadnje so mi med izobraževanjem varuhov gorske narave tovrsten par opisovali skrbniki Ribniške kočice na Pohorju. Saj arniko je dovoljeno nabirati v večjih količinah, a je za to potrebno dovoljenje Agencije RS za okolje (kakor tudi za košutnik). Izkopavanje velikonočnice na Boču ali Clusijevega svišča na Lovrencu na žalost popolnoma ne prepreči ne ograja ne celodnevna straža. Tudi polnega avtobusa "ljubiteljev" orhidej

ne moremo kar "po planšarsko spustiti na pašo". Za posnetek enega cveta so pripravljene mirne duše potepati na desetine drugih.

Kaj lahko naredimo (in moramo) v takih situacijah?

Če opazimo, da nekdo nabira semena, izkopava korenine ali trga zavarovane vrste, smo etično in moralno dolžni, da kršitelja opozorimo. Če sumimo, da bi lahko neprimerno reagiral, pa je najbolje, da se ne izpostavlamo.

Pokličimo policijo, ki se mora na prijavo odzvati. Ne obračajmo se stran, saj gre za krajo naše skupne zlatnine. In le skupno jo lahko (ob)varujemo. Tudi na take in podobne zapise v medijih reagiramo. Obvestimo policijo, inšpekcijo, carino ali vsaj člana, članico najbližjega planinskega društva. Naj podje-tneže, kakršen je Tom Mitchell, naslednjič z Brnika ne odpeljejo na Kravec ali kašen drug biser naše domovine.

Svoj dopust naj preživi na zavarovanem kraju (namesto med zavarovanimi rastlinami), namesto semen in sadik pa naj domov prinese potrdilo o zajetnem plačilu globe! 📍

Arnika je pogost plen predvsem naših (krivo)lovcev na rastline.
Foto: Dušan Klenovšek

